

POSUDEK VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomant: **Filip Zbírál**

Název práce: **Závazkové poměry s mezinárodním prvkem se zaměřením na postoupení pohledávky**

Datum odevzdání práce: 25. února 2024

I. Aktuálnost a náročnost tématu

Diplomantem zvolené téma je nepochybně aktuální, neboť k přeshraniční cesi pohledávek dochází v mezinárodním obchodě na denní bázi a navíc problematika postoupení pohledávky s mezinárodním prvkem byla několik posledních let intenzivně (a dosud neúspěšně) legislativně řešena na úrovni EU, a to s ohledem na návrh nařízení o právu rozhodném pro účinky postoupení pohledávek na třetí strany („Návrh EU“). Téma je zároveň náročné, protože v české odborné literatuře nebylo dosud v takovéto hloubce zpracováno a i na mezinárodní úrovni se jedná o téma, u něhož stále existuje mnoho nevyjasněných otázek.

II. Kritéria hodnocení práce

Diplomant si dal dva základní cíle své práce: 1) Provést rozbor platné právní úpravy závazkových poměrů s mezinárodním prvkem a 2) Provést analýzu právní úpravy postoupení pohledávky s mezinárodním prvkem (srov. s. 87 práce). Tento cíl se mu povedlo předloženou prací naplnit.

Cíl ad) 1 naplnil prostřednictvím úvodních dvou kapitol, kde přehledně nabídl základní rozbor platné právní úpravy. Jakkoliv s ohledem na limity rozsahu práce a skutečnost, že hlavním cílem práce byla analýza přeshraniční cesi, nemohl jít v této části do většího detailu, předložil dobře strukturovaný rozbor dané materie. První kapitolu věnoval výkladu základních pojmů, neomezil se však na pouhou deskripci, ale nebál se pojmut text analyticky, a to i s rozbohem aktuální judikatury. Vyzvedl bych v tomto kontextu zejména část, která se věnuje analýze významu mezinárodního prvku. Zde bych diplomantovi pouze drobně vytkl, že se nezamyslel nad možnou relevancí mezinárodního prvku i v situaci, kdy hlavní smlouva (např. smlouva kupní) je sice čistě vnitrostátní, ale související právní vztah (např. pojistná smlouva) je vztahem s mezinárodním prvkem. I zde by mohlo být uvažováno o objektivním a relevantním prvkem i ve vztahu ke smlouvě hlavní,¹ nicméně diplomant uvažoval pouze nad situací opačnou, kdy hlavní vztah je s mezinárodním prvkem a činí tak mezinárodním i vztah akcesorický. Druhá kapitola obsahuje přehled relevantních pramenů práva, když největší pozornost je logicky a správně věnována Nařízení Řím, a to i s ohledem na skutečnost, že v hlavním centru pozornosti předložené práce je problematika postoupení pohledávky s mezinárodním prvkem. Té jsou věnovány následně čtyři věcné kapitoly práce a představují naplnění cíle ad 2) výše. Zejména kapitoly 3-5 představují nejlepší část práce. Diplomant je schopen velmi přehledně vysvětlit složité pojmy, vztahy a otázky, které vznikají v rámci postoupení pohledávky a nabídnout k nim i aktuální vnitrostátní hmotněprávní perspektivu (kapitola 3). V tomto ohledu by bylo možné doporučit, aby diplomant nabídl více mezinárodní perspektivy k diskutovaným pojmům, neboť ani unijní ani mezinárodní předpisy nebudou vycházet z hmotněprávní interpretace českého práva; nabízelo se zde alespoň přihlédnout k úpravě v DCFR, případně PECL. Nicméně i s ohledem na rozsah práce akceptuji, že se diplomant pro snazší pochopení dané materie snažil

---

¹ Srov. Bříza, P. Volba práva a volba soudu v mezinárodním obchodě. C.H. Beck 2012, s. 32 an.

nabídnout primárně českou hmotněprávní perspektivu, která je českému právníkovi nejbližší. Kapitola 4 nabízí podrobnou analýzu úpravy postoupení pohledávky s mezinárodním prvkem v Nařízení Řím I a kapitola 5 mimořádně složitou problematiku práva rozhodného pro účinky postoupení pohledávek na třetí strany. Diplomant se vypořádal s těmito tématy vynikajícím způsobem, kdy se neomezuje na popis problematiky, ale upozorňuje na možné výkladové problémy, nabízí variantní názory k dané problematice a sám se nebojí vyjadřovat názory vlastní i otevírat otázky nové. Závěrečná věcná kapitola nabízí stručný rozbor mezinárodních instrumentů upravujících postoupení pohledávky. I s ohledem na to, že pro ČR není ani jedna z diskutovaných úmluv závazná, je pochopitelné, že diplomant tuto materii nepojednal v takovém detailu jako úpravu EU v kapitolech 4 a 5.

Diplomant využívá různé metody práce, popisnou, analytickou a ve značné míře také komparativní, což je u tématu s mezinárodním přesahem velice důležité. Oceňuji množství citací české i zahraniční literatury a rozborů či alespoň uvedení případů rozhodovaných českými, zahraničními soudy i SDEU. Jak už jsem výše naznačil, autor se nebojí vyjadřovat své názory a dovede velice přesvědčivě a jasně argumentovat, vyzdvihnout lze v tomto ohledu např. jeho hodnocení Návrhu EU (s. 77-80). Třebaže ne se všemi argumenty diplomanta souhlasím, podstatné je, že diplomant dokáže své názory odůvodnit a vysvětlit.

Práce je přehledně členěna do úvodu, pěti hlavních kapitol a závěrečného shrnutí, celkem na 91 stranách textu (nepočítaje seznam literatury apod.). Jednotlivé kapitoly jsou dále členěny do jednotlivých tematických částí. Závěrečné shrnutí nabízí velice podrobnou syntézu předchozích poznatků.

Jak již bylo naznačeno, autor pracuje s ohledem na volbu tématu především se zahraniční literaturou, ale rozhodně nepomíjí ani českou odbornou literaturu. Počet citovaných pramenů je nepochybně na vyšší úrovni, než je pro diplomové práce obvyklé, poznámkový aparát je bohatý a je zpracován akceptovatelným způsobem, snad s výjimkou toho, že autor některá díla, která jsou kapitolou v kolektivní monografii, cituje ne podle názvu kapitoly, ale podle názvu části této kapitoly. Tento drobný nedostatek (motivovaný navíc zřejmě snahou o maximální přesnost/korektnost citace) však lze u první kvalifikační práce odpustit. Lze také poznamenat, že seznam zkratk by bylo vhodnější mít na začátku práce než na jejím konci.

Práce je zpracována na dobré stylistické úrovni, jazyk je odborně na výši a neidentifikoval jsem ani žádné gramatické nedostatky, s jedinou výjimkou obratu „měly pravidla“ na s. 78.

III. Případná další vyjádření k práci

Na s. 37 v kapitole 3 diplomant uvádí, že věcněprávní účinky postoupení jsou jednou ze stěžejních otázek této kapitoly, ale ve skutečnosti se jimi zabývá až v kapitole 5. Zřejmě jde o přehlédnutí po rozdělení práce do většího počtu kapitol.

Diplomant ve své práci několikrát zmiňuje rozsudek NS 23 Cdo 427/2017-I, a to jednak ve vztahu k přímé metodě úpravy, jednak ve vztahu k právu rozhodnému pro faktoringovou smlouvu. Závěry tohoto rozsudku jsem podrobně analyzoval v zahraničním časopise *The European Legal Forum*,² což jsem diplomantovi (pokud si dobře pamatují) při konzultaci zmiňoval, nicméně buď (si) diplomant dotčený článek nedohledal, nebo má analýza v něm

---

² *The CISG and the Law Applicable to International Factoring, Assignment, Set-off and Late Payment Interests*, (2020) 1 *The European Legal Forum* 13.

obsažená nebyla dostatečně podnětná, aby ji diplomant ve své práci využil, což bych si pro sebe bral jako podnět k zamyšlení.

V kapitole 4, u rozboru úpravy cese v Nařízení Řím I, bych uvítal alespoň stručnou analýzu otázky, zda se úprava vztahuje pouze na postoupení pohledávek vzniklých ze smluv nebo i pohledávek mimosmluvních a proč. Je to relevantní otázka, která se diskutuje i v literatuře, přesto ji diplomant z nějakého důvodu pominul.

Velice se mi líbí rozbor praktických situací na s. 59 práce, jakkoliv některé závěry bych ještě drobně doplnil (nad rámec doplnění provedeného v rámci konzultace), např. ve variantě 1 by mohl dlužník (osoba C) namítat absolutní neplatnost postoupení i vůči své osobě, pokud mu právo postupované pohledávky umožňuje uplatnit vůči postupníkovi námitku neplatnosti postupní smlouvy (která v dané variantě bude podle jejího práva absolutně neplatná).

Diplomant se ve vztahu k Návrhu EU nezabývá blíže otázkou, co by se stalo, pokud by při vícenásobném postoupení téže pohledávky došlo v mezidobí ke změně práva rozhodného pro postupovanou pohledávku. Na myslí mám zde situace, kdy se jedná o postoupení těch pohledávek, u kterých Návrh EU určuje jako právo rozhodné pro účinky vůči třetím osobám právě právo postoupené pohledávky. Řeší tuto situaci Návrh EU? A pokud ne, jak by ji diplomant řešil? Lze si také představit, že se postupitel dohodne s dlužníkem na dodatečné změně rozhodného práva postupované pohledávky, a to za tím účelem, aby zkrátil práva třetích osob (např. svých věřitelů) - řeší Návrh EU tuto situaci? Jak by ji diplomant řešil?

Není správná informace diplomanta uvedená na s. 80, že Návrh EU je v situaci, kdy se očekává postoj Rady k Návrhu v prvním čtení. Návrh je ve fázi po opakovaných neúspěšných jednání (dialogů) mezi Radou, EP a Komisí. V současné době probíhají iniciativy EP i Rady vedené snahou jednání obnovit, ale bez konkrétních výsledků.

IV. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

S výjimkou postřehů uvedených výše, nemám k diplomové práci další výhrady či připomínky.

V rámci obhajoby uvítám vyjádření diplomanta k výše nastíněným otázkám, jak řeší Návrh EU situaci, kdy dojde ke změně práva, jímž se řídí postupovaná pohledávka.

V. Doporučení práce k obhajobě

Diplomant sepsáním diplomové práce projevilsvé schopnosti samostatné práce a přehled o úpravě dané oblasti. Práci hodnotím jako celkově velice zdařilou a způsobitou k obhajobě.

VI. Navržený klasifikační stupeň

S ohledem na výše uvedené předběžně navrhuji klasifikační stupeň výborně, konečný výsledek bude záviset na ústní obhajobě.

Ve Dvorech dne 4. května 2024

JUDr. Petr Bříza, LL.M., Ph.D.